

VOORBIJ DE BORREL- PRAAT

feiten en fabels over
ontwikkelingssamenwerking

Waarom is er nog armoede na 75 jaar hulp? Hoeveel ontwikkelingsgeld blijft aan de strijkstok hangen? En wat heeft ontwikkelingssamenwerking opgeleverd? Voorbij de borrelpraat neemt je mee langs onbekende feiten en veelgehoorde fabels over ontwikkelingssamenwerking. Prikkelend, verfrissend en praktisch voor iedereen die meedoet aan het gesprek over ontwikkelingswerk.

**VOORBIJ
DE BORREL-
PRAAT**
feiten en fabels over
ontwikkelingssamenwerking

© tekst:

Mirjam Vossen, [CuriCos](#)

© fotografie en vormgeving:

Mark van Luyk, [BRANDOUTLOUD](#)

OVER DIT BOEKJE

Waarom Voorbij de borrelpraat?

De afgelopen decennia boekten ontwikkelingslanden spectaculaire vooruitgang. Kindersterfte nam af, de levensverwachting steeg en nooit eerder gingen zoveel meisjes naar school. In de laatste 25 jaar ontsnapten meer dan een miljard mensen aan extreme armoede. Ontwikkelingssamenwerking droeg bij aan deze vooruitgang.

Een breed gevoeld idee is echter dat de armoede even groot bleef - en dat hulp dus niet helpt. Dit beeld staat ontwikkelingssamenwerking in de weg. En dat is zorgelijk. Want hoe veelbelovend de vooruitgang ook is, nog altijd leven [bijna 700 miljoen mensen in extreme armoede](#). Het gevecht tegen armoede en ongelijkheid blijft onze steun verdienen - en een kritisch debat over ontwikkelingssamenwerking is daarom belangrijk. Dit debat moet eerlijk worden gevoerd. Niet op basis van drogredenen, valse sentimenten en goedkope retoriek. Wel op basis van feiten en afgewogen standpunten.

Wat is Voorbij de borrelpraat?

Voorbij de borrelpraat is leesvoer voor in de trein, een gadget voor op de keukentafel en een bladerboekje voor op de bank. In 16 lemma's voert het je langs nuttige feiten en hardnekkige fabels over ontwikkelingssamenwerking. Je leest het voor je plezier, om er wijzer van te worden, of om je mening over ontwikkelingssamenwerking aan te scherpen. Uiteraard is Voorbij de borrelpraat ook bedoeld voor aan de borreltafel. Vooral daar moeten we de discussie over ontwikkelingssamenwerking op een hoger plan tillen.

Wie schreef Voorbij de borrelpraat?

Voorbij de borrelpraat is geschreven door ontwikkelingsgeograaf en mediawetenschapper Mirjam Vossen. De beelden zijn tussen 2010 en 2020 gemaakt door BRANDOUTLOUD in opdracht van humanitaire organisaties. Voorbij de borrelpraat werd mede mogelijk gemaakt door Cordaid, The Hunger Project, Wilde Ganzen, World Vision en Woord en Daad. De verantwoordelijkheid voor de inhoud ligt bij de auteur.

Waar komt de informatie vandaan?

De cijfers en feiten uit Voorbij de borrelpraat komen uit onderzoeken, rapporten, wetenschappelijke artikelen en boeken. De bronnen staan achter in het boekje vermeld. De links naar deze bronnen vind je in de digitale versie op voorbijdeborrelpraat.nl.

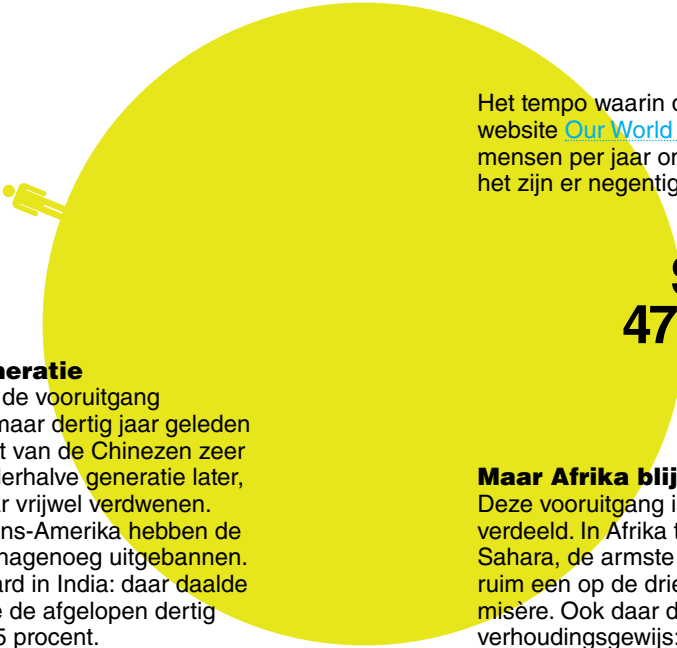
1 HOE ARM IS DE WERELD?

De wereld wordt steeds minder arm

Extreme armoede neemt al af sinds de negentiende eeuw. Anderhalve eeuw geleden leefden bijna acht op de tien mensen in grote armoede. Zij moesten, gemeten met de maatstaf van vandaag, rondkomen van minder dan 2 dollar 15 per dag. [In 1981 waren nog vijf op de tien mensen extreem arm.](#) En vandaag zijn dat [er minder dan een op de tien.](#)

Anderhalve generatie

Vooraf in Azië was de vooruitgang spectaculair. Nog maar dertig jaar geleden was bijna driekwart van de Chinezen zeer arm. Vandaag, anderhalve generatie later, is de armoede daar vrijwel verdwenen. Ook landen in Latijns-Amerika hebben de grootste armoede nagenoeg uitgebannen. Nu gaat het ook hard in India: daar daalde de ergste armoede de afgelopen dertig jaar van 50 naar 15 procent.

Het tempo waarin de wereldwijde armoede afneemt is nauwelijks voorstelbaar. De website [Our World in Data](#) probeerde dat toch. Het becijferde dat sinds 1990 47 miljoen mensen per jaar ontsnappen aan de extreme armoede. Dat zijn er 130.000 per dag. En het zijn er negentig in de minuut dat jij dit tekstje leest.

Sinds 1990 ontsnapt 47 miljoen mensen per jaar aan extreme armoede

Maar Afrika blijft achter

Deze vooruitgang is echter zeer ongelijk verdeeld. In Afrika ten zuiden van de Sahara, de armste regio, leeft nog ruim een op de drie mensen in grote misère. Ook daar daalt de armoede verhoudingsgewijs: in 1990 was daar nog

meer dan de helft van de mensen extreem arm. Maar de bevolking in zuidelijk Afrika groeit sneller dan dat de armoede daalt. Daarom leven er vandaag in absolute aantallen méér mensen in verregaande armoede dan dertig jaar geleden.

Clarinse
uit Haïti verloor zijn school
door een aardbeving.
Dankzij wederopbouw krijgt
hij weer les, met vernieuwde
methoden en materialen.

2 ONTWIKKELINGS- SAMENWERKING: WAT HEEFT HET OPGELEVERD?

Spectaculaire successen

Is ontwikkelingshulp weggegooid geld? Vraag dat maar eens aan vrouwen in Bangladesh of Mozambique, die dankzij ontwikkelingssamenwerking hun baby's laten vaccineren, hun kinderen naar school sturen en een eigen bedrijf opzetten met een microkrediet. De afgelopen decennia leverde

ontwikkelingssamenwerking enorme resultaten op. Grootschalige vaccinatiecampagnes droegen bij aan een wereldwijde daling van kindersterfte met zestig procent. Pokken werd uitgeroeid en gevaarlijke ziektes als polio en rivierblindheid zijn sterk op hun retour. Zonnepanelen brachten elektriciteit voor miljoenen huishoudens in Mozambique, Kenia en andere landen in Afrika.

Financier van vooruitgang

In Azië maakte de introductie van nieuwe zaden en irrigatietechnieken een einde aan terugkerende hongersnoden. In zuidelijk Afrika steeg het aantal kinderen dat de basisschool afmaakt [in twintig jaar van 55 naar 71 procent](#). Ontwikkelingssamenwerking was een belangrijke financier van deze vooruitgang.

Vrouwen en mannen staan op om een eind te maken aan kindhuwelijken

Investeren in mensen

Toch zit deze vooruitgang niet alleen in tastbare zaken als zaaigoed en vaccins. Minstens zo belangrijk is de investering in mensen. Met steun van ontwikkelingsorganisaties staan vrouwen en meisjes op om een einde te maken aan kindhuwelijken en meisjesbesnijdenis – en [steeds meer mannen sluiten zich bij hen aan](#). Werknemers in fabrieken leren hoe ze [een fatsoenlijk loon kunnen eisen](#). En organisaties voor mensen met een handicap zetten hun overheid onder druk om te zorgen voor toegankelijke scholen voor iedereen. In tegenstelling tot wat veel mensen denken, heeft ontwikkelingssamenwerking veel bereikt.

Agnes en Julius
uit Oeganda zijn koffieboeren.
Hun koffiebonen kregen
een Fairtrade- en biologisch
certificaat en dat verhoogde
hun inkomsten.

3 GEVEN WE VEEL?

We geven minder dan we denken

In 2022 gaf de Nederlandse overheid [6,2 miljard euro uit aan ontwikkelingssamenwerking](#). Dat is ongeveer [0,67 procent van ons bruto nationaal inkomen](#) (bni). Dat is iets minder dan de norm van 0,7 procent die rijke landen met elkaar afspraken. Een flink deel van dat bedrag kwam ons land echter niet uit. Zo wordt het eerste jaar van de opvang en onderwijs voor asielzoekers uit dit budget betaald. In 2024 gaat dat om ruim 1,3 miljard euro. Dat maakt van Nederland een grote ontvanger van eigen ontwikkelingsgeld.

Zo'n 3,2 miljard euro werd in 2022 daadwerkelijk besteed aan de ontwikkeling van lage- en middeninkomenslanden – iets minder dan 0,4 procent van ons bni en [0,9 procent van onze Rijksuitgaven](#). Oftewel: van elke euro die Nederland uitgeeft, gaat iets minder dan 1 cent naar ontwikkelingssamenwerking.

Bizarre overschatting

Veel Nederlanders lijken dat te veel te vinden, want 'ontwikkelingshulp' staat stevast in het lijstje van zaken waar de overheid volgens kiezers wel op

kan bezuinigen. Maar met het gesprek over dit budget is iets vreemds aan de hand: Nederlanders [overschatten schromelijk](#) hoeveel onze overheid er daadwerkelijk aan uitgeeft. Een meerderheid denkt dat het meer dan 5 procent van ons bni is. Een op de vijf mensen denkt dat het tussen de 20 en 50 procent is en bijna een op de twaalf denkt zelfs dat meer dan de helft van ons inkomen naar arme landen gaat. Dat zijn bizarre overschattingen.

Minder dan 1 cent van elke euro die we uitgeven gaat naar ontwikkelingssamenwerking

Budget mag omhoog

Vraag je Nederlanders hoeveel de overheid aan ontwikkelingssamenwerking zou moeten geven, dan verandert het plaatje. Wanneer mensen horen dat rijke landen afspraken om 0,7 procent van hun bni aan ontwikkelingssamenwerking te besteden, dan vindt de helft dat prima. Wanneer Nederlanders spontaan een

percentage mogen noemen, dan mag zelfs [2,9 procent van ons inkomen](#) naar ontwikkelingssamenwerking gaan.

Kortom, de gemiddelde Nederlander zou het budget voor ontwikkelingssamenwerking best willen verhogen. Alleen lijkt hij dat niet beseffen.

Hakim
uit Rwanda stond model
tijdens een fotoshoot voor een
ontwikkelingsprogramma. Dat
draaide om betere inkomens
voor telers, verwerkers en
verkopers van voedsel.